

Posudek oponentky na bakalářskou práci Kamily Jelínkové

Dopady genocidy v 90. letech 20. století na rwandskou populaci a její informovanost o plánovaném rodičovství

Katedra demografie a geodemografie, PřF UK

Bakalářská práce Kamily Jelínkové se zabývá dopady občanské války a následné genocidy ve Rwandě na počátku 90. let 20. století na její populaci v období 1992–2015. Také se zabývá otázkou, jaká je informovanost o plánovaném rodičovství mezi ženami ve Rwandě v daném období. Ačkoliv od rwandského válečného konfliktu uplynulo mnoho let, jeho dopady budou v populačním vývoji obyvatelstva Rwandy patrné ještě dlouho. Zvolené téma nepochybně patří k základním tématům demografického výzkumu a nepostrádá aktuálnost.

Téma je zpracováno s úvodem a závěrem v šesti kapitolách na 47 stranách, přičemž nechybí rozsáhlý seznam použité literatury a přílohy. V úvodu autorka představuje v odpovídajícím rozsahu téma a cíle práce, strukturu práce a relevantní literaturu. Druhá kapitola se zaměřuje na historické aspekty rwandské genocidy, na demografický a socioekonomický vývoj země a program plánovaného rodičovství ve Rwandě. Zařazení této kapitoly považuji za velmi přínosnou, protože přehledně poskytuje mnoho informací, které umožňují a usnadňují pochopení populačního vývoje ve Rwandě ve studovaném období. Na druhou stranu zde převažuje spíše nekritický přístup k socioekonomickým ukazatelům, které však pro rozvojové země mohou být výrazně zkresleny kvalitou vstupních dat. Třetí kapitola je teoretická a zabývá se problematikou demografické revoluce a demografické dividendy. Text je přehledný a srozumitelný, nicméně nelze souhlasit s tvrzením, že demografická revoluce a demografický přechod jsou totožné pojmy. Ačkoliv fáze demografické revoluce a přechodu jsou specifikovány shodně, mechanismy, které k nim dle jednotlivých autorů vedou, jsou odlišné. To, co je v práci popsáno, je spíše nová teorie demografického přechodu formulovaná v 80. letech 20. století, která se však liší od teorie demografické revoluce A. Landryho a teorie demografického přechodu F. Notesteina.

Čtvrtá kapitola charakterizuje použitá data, metody a proměnné, které vstupovaly do binární logistické regrese, která byla zvolena jako nástroj analýzy k nalezení odpovědní na stanovené otázky. I tato kapitola je přehledná a srozumitelná, nicméně bych považovala za přínosné zařazení informací o regionálním rozložení studované populace, protože právě region může být klíčovým faktorem, zda žena slyšela o programu plánovaného rodičovství z rádia anebo ne. To, zda žena žila ve městě nebo na venkově, je nepochybně relevantní, ale region pravděpodobně bude determinovat to, zda tam byl radiový signál. Rádio je sice ve Rwandě nejrozšířenějším zdrojem informací v porovnání s televizí a novinami, ale ani v současnosti radiový signál nepokrývá celé území země. Region také může být relevantní v tom, jakým jazykem žena mluví a zda zpráve z rádia mohla porozumět. Na druhou stranu, čtyři modely binární logistické regrese jsou odpovídajícím způsobem sestaveny a s ohledem na stanový cíl adekvátně interpretovány.

Pouze u názvů tabulek 4, 6–12 není uvedeno, že jde o údaje vztahující se k Rwandě a v tabulce 12 je uvedena jiná referenční kategorie pro proměnnou rok, než je uvedeno v textu.

Bakalářská práce Kamily Jelínkové má jasně definovaný cíl, data a metody, výsledky jsou srozumitelně popsány a interpretovány, formální úprava a práce se zdroji nemá závažnějších nedostatků. Bakalářská práce splňuje požadavky kladené na kvalifikační práce, proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 13. 8. 2018

RNDr. Olga Kurtinová, Ph.D.